

Nota

Verslag van resultaten Proefsleuvenonderzoek

ICHTEGEM INDUSTRIESTRAAT (prov. West-Vlaanderen)

Auteurs: Natascha DERWEDUWEN
Laure MEESEN
Siel LEEMANS

Projectcode 2021B158

Vergunningsnummer:	2021B158
Naam erkende archeoloog:	Monument Vandekerckhove nv
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Locatiegegevens:	Ichtegem Industriestraat
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	X: 55954 Y: 199664 X: 56179 Y: 199821
Kadastergegevens:	Ichtegem, Afdeling 1, Sectie A, perceelnummers 533h4 en 533f4
Topografische kaart:	Zie plan in bijlage 1 en 2
Begindatum onderzoek:	18/10/2021
Einddatum onderzoek:	25/11/2021
Relevante termen thesauri:	Proefsleuvenonderzoek, brandrestengraf
Alle betrokken actoren:	Natascha Derweduwen (veldwerkleider), Laure Meesen (archeoloog), Siel Leemans (projectleider)
Betrokken personen buiten het project:	/

0. INHOUDSTAFEL

0. INHOUDSTAFEL	3
1. BESCHRIJVEND GEDEELTE	4
1.1. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.1.1. Inleiding.....	4
1.1.2. Vraagstelling.....	5
1.1.3. Randvoorwaarden.....	6
1.1.4. Onderzoekstechnieken.....	6
1.1.5. Bestaande toestand.....	7
1.1.6. Geplande werken	7
1.2. WERKWIJZE EN STRATEGIE	9
1.2.1. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie.....	9
1.2.2. Motivering eventueel afwijkende methodiek.....	10
1.2.3. Organisatie van het vooronderzoek.....	12
1.2.4. Gebruikt materiaal.....	12
1.2.5. Inbreng specialisten.....	12
1.3. ASSESSMENT ONDERZOCHE GEBIED	12
1.3.1. Landschappelijke ligging.....	12
1.3.2. Historische situering	16
1.3.3. Archeologisch kader.....	18
2. ASSESSMENTRAPPORT	20
2.1. STRATIGRAFIE	20
2.2. ASSESSMENT SPOREN EN VONDSTEN	23
2.3. ASSESSMENT STALEN	35
2.4. ASSESSMENT CONSERVATIE	35
3. DATERING EN INTERPRETATIE	36
3.1. GEMOTIVEERDE INTERPRETATIE VAN VONDSTEN EN SPOREN	36
3.2. CONFRONTATIE MET RESULTATEN BUREAUSTUDIE	36
3.3. SYNTHESE	36
3.4. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	37
4. POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING	42
4.1. AARD VAN DE POTENTIËLE KENNIS	42
4.2. KADER VOOR EXPLOITATIE VOOR POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING	42
5. SAMENVATTING	43
6. BIBLIOGRAFIE	44
6.1. UITGEGEVEN BRONNEN.....	44
6.2. DIGITALE BRONNEN	44
7. BIJLAGEN	45

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1. Onderzoeksopdracht

1.1.1. Inleiding

Naar aanleiding van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag voor percelen aan de Industriestraat in Ichtegem waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 5000m² of meer beslaat, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

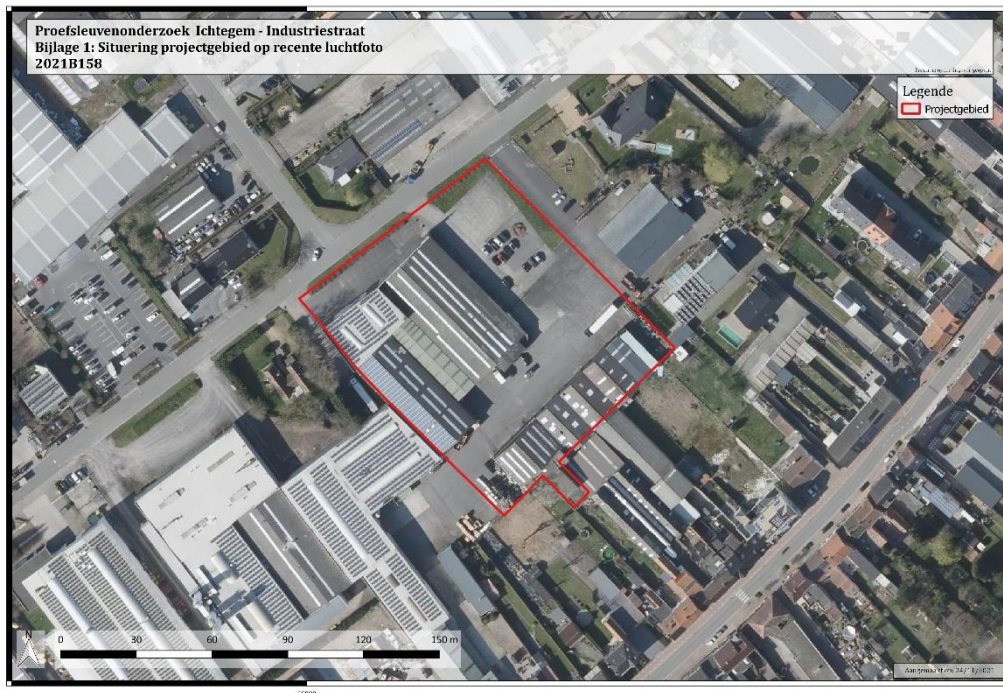
In eerste instantie werd een bureauonderzoek uitgevoerd (ID15315, 2020E32)¹. Tijdens het bureauonderzoek werd het onderzoeksgebied geografisch, geologisch, historisch en archeologisch gesitueerd aan de hand van reeds bestaande bronnen. Voor de uitgebreide versie van de archeologienota wordt naar het verslag van resultaten verwezen.² Op basis van dit bureauonderzoek kon de aan- of afwezigheid van een archeologische site onvoldoende worden onderbouwd. Daarom werd in het programma van maatregelen³ een archeologisch traject opgesteld, met name een landschappelijk bodemonderzoek (2020E130)⁴ en een prospectie door middel van proefsleuven (2021B158). Het doel van het proefsleuvenonderzoek is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein archeologisch te onderzoeken. Op die manier kan een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen. De resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek werden neergeschreven in een afzonderlijke nota, de resultaten van het proefsleuvenonderzoek maken onderwerp uit van deze nota.

¹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/15315>

² WILLAERT A. 2020, Industriestraat 38 (Ichtegem, West-Vlaanderen), Archeologienota Bureauonderzoek (Fase 0) Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek.

³ VAN GOIDSENHOVEN W. 2020, Industriestraat 38 (Ichtegem, West-Vlaanderen), Archeologienota Bureauonderzoek (Fase 0) Deel 2: Programma van maatregelen.

⁴ LEGRAND P., LEEMANS S. 2021.

Figuur 1: Situering van het projectgebied op recente luchtfoto (bron: geopunt.be).

1.1.2. Vraagstelling

De bedoeling van het archeologisch onderzoek is te achterhalen of archeologische sporen en structuren herkend kunnen worden binnen het projectgebied (Figuur 1). Hiertoe worden volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen voorgesteld⁵:

- Wat zijn de waargenomen bodemhorizonten? Hoe verhouden de waarnemingen in de profielputten zich ten opzichte van deze van het landschappelijk bodemonderzoek?
- In hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Is er sprake van lokale verstoring?
- Zijn er (nog) bodemsporen aanwezig? In welke mate zijn ze natuurlijk of antropogeen?
- Op welke diepte bevindt het archeologisch leesbare niveau? Is er sprake van meerdere sporenniveaus?
- Wat is de bewaringstoestand van de sporen?
- Kunnen de bodemkundige vaststellingen gerelateerd worden aan de eventuele afwezigheid van antropogene sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem, het landschap en de archeologische waarnemingen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren, is er een ruimtelijk verband?

⁵ De onderzoeksvragen werden overgenomen uit het Programma van Maatregelen van de archeologienota: VAN GOIDSENHOVEN 2020, p. 16.

- Kan op basis van het gerecupereerde materiaal een uitspraak gedaan worden over datering of fasering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van de waargenomen archeologische fenomenen een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de menselijke aanwezigheid?
- Zijn er indicaties die wijzen op de inrichting van een erf of nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte? Wat is de omvang? Hoeveel niveaus? Geschatte aantal individuen?
- Wat betekenen de gegevens mogelijk voor een aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale ontwikkeling en geschiedenis?
- Voor waardevolle vindplaats(en) die bedreigd worden door de geplande werkzaamheden: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (m.a.w. is behoud in situ mogelijk)?
- Voor bedreigde waardevolle vindplaatsen die niet in situ bewaard kunnen blijven:
 - o Wat is de ruimtelijke afbakening (in X, Y en Z coördinaten) van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
 - o Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht?
 - o Welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
 - o Zijn er voor beantwoording van de vraagstelling(en) natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

1.1.3. Randvoorwaarden

Voor de prospectie door middel van proefsleuven werden geen randvoorwaarden opgelegd. Er werden voorafgaand geen afwijkingen van de Code van Goede Praktijk verwacht.

1.1.4. Onderzoekstechnieken

Om na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied diende dit terrein onderzocht te worden door middel van zes proefsleuven. De sleuven zijn bij voorkeur noordwest-zuidoost georiënteerd. Op die manier is er het meeste kans om de sporen gerelateerd aan de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen aan te snijden. Om een zicht te krijgen op de bodemopbouw van het terrein dienen er – in geschrinkt patroon – profielputten aangelegd te worden.

Om een dekkingspercentage te bereiken van 10% is aangeraden te werken met proefsleuven van 1,8m tot 2m breed met een tussenafstand van 12m tot 15m (middelpunt tot middelpunt)⁶. Door bijkomende kijkvensters en/of dwarssleuven wordt getracht een totale

⁶ Als men de kosten-baten afweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te prefereren boven andere systemen. Zie onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.

dekking van 12,5% te bereiken, wat wenselijk is om degelijke uitspraken te doen voor het geheel van het terrein.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Bij het dichten wordt getracht om de originele bodemopbouw opnieuw te bekomen. Voor het grondwerk wordt gebruik gemaakt van een rupskraan met niet getande kraanbak.

1.1.5. Bestaande toestand⁷

De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied bedraagt ca. 1,07ha. Tot voor kort was een groot deel van het terrein bebouwd, het ging om ca. 4858m². In het noordoostelijke deel van het onderzoeksgebied was er een groenstrook van ca. 380m². Het overige deel van het onderzoeksgebied was volledig verhard.

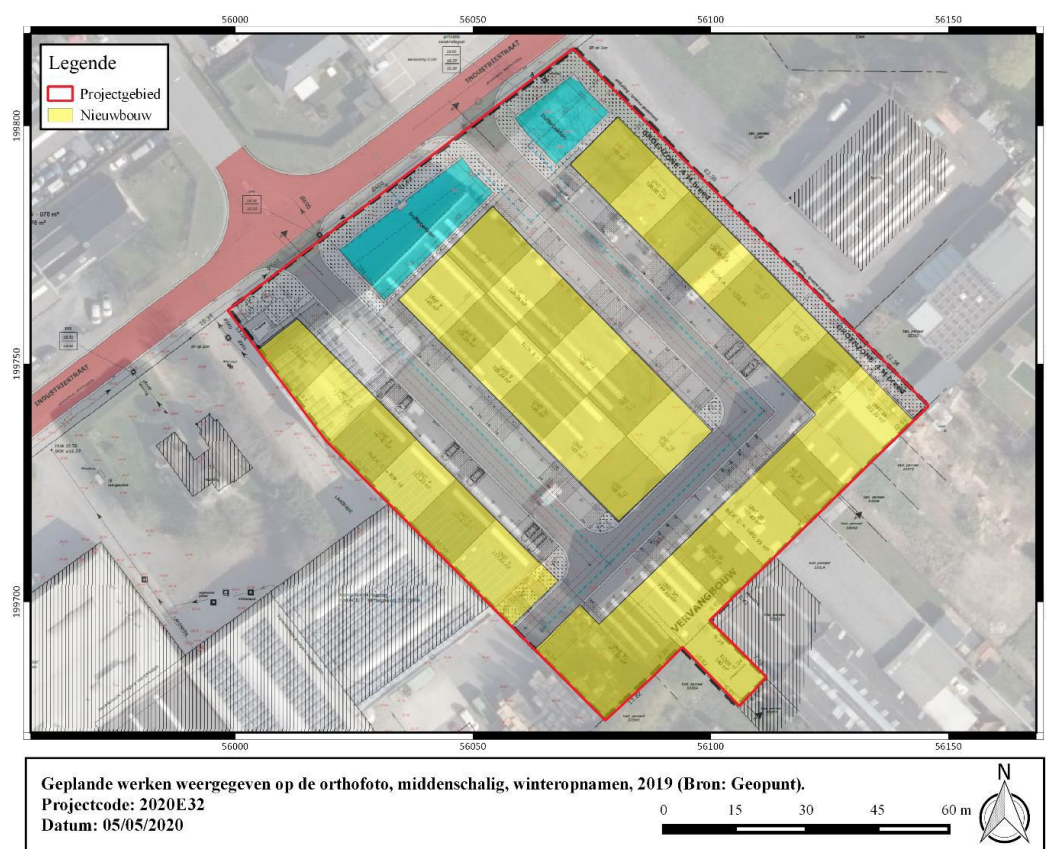
Figuur 2: Projectgebied gezien vanaf de Industriestraat (bron: google streetview).

1.1.6. Geplande werken⁸

In de toekomst plant de opdrachtgever om 31 bedrijfsunits met bijbehorende infrastructuur (verharding en groenzone) te bouwen binnen het onderzoeksgebied. De bedrijfsunits zullen verdeeld worden over 3 gebouwen die samen een totale oppervlakte van ca. 5510m² zullen beslaan. Voorafgaand aan de geplande werken wordt het volledige bestaande gebouwenbestand afgebroken. Over de funderingsopbouw is nog niets geweten, deze zal later bepaald worden door een ingenieursstudie. Tevens zal er een nieuwe riolering en twee bufferbekkens worden aangelegd. Voor de algemene bodemingreep voor de buitenaanleg werd in de archeologienota rekening gehouden met een verstoring van ca. 50cm-mv.

⁷ WILLAERT A. 2020.

⁸ WILLAERT A. 2020, p. 14-15.

Figuur 3: Geplande werken weergegeven op de orthofoto (bron: WILLAERT A., 2020).

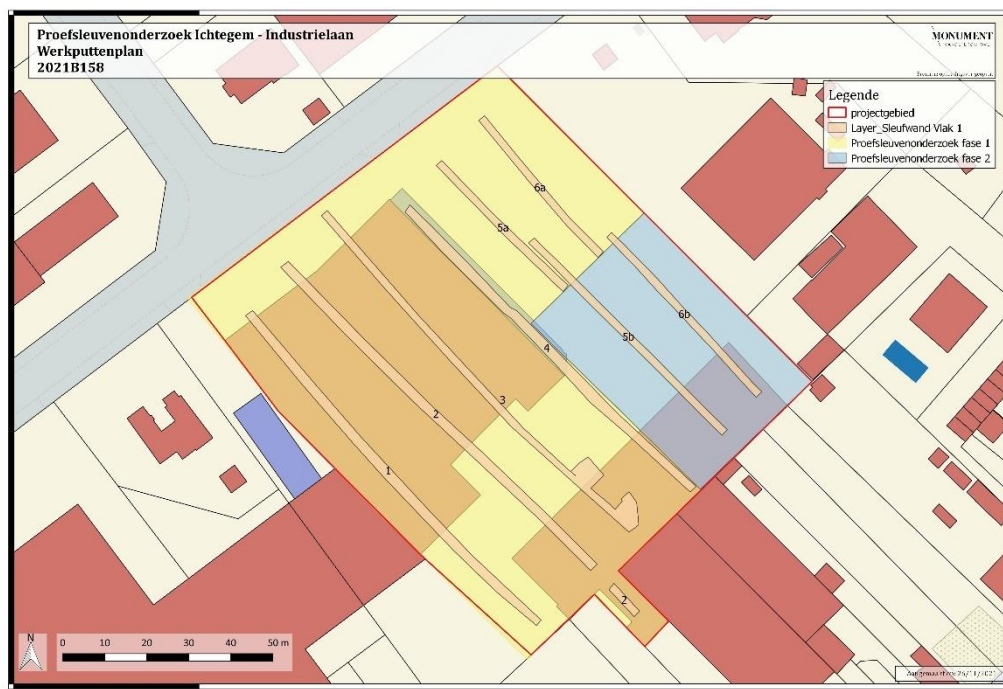
1.2. Werkwijze en strategie

1.2.1. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie

Gezien de uitgevoerde bureaustudie (ID15315, 2020E32)⁹ en het landschappelijk bodemonderzoek (2020E130) de aanwezigheid van een archeologische site niet kon uitsluiten werd overgegaan tot een proefsleuvenonderzoek. In het kader van de geplande werken en voor het kunnen uitvoeren van het proefsleuvenonderzoek werd de bestaande bebouwing afgebroken tot het maaiveld en de verharding verwijderd. Funderingen bleven hierbij intact en werden tijdens het vooronderzoek verwijderd waar nodig onder begeleiding van een archeoloog.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek, dat in twee fasen werd uitgevoerd (zie infra), werden zes parallelle, 1,80m brede sleuven met een tussenafstand van ca.15m en een NW-ZO oriëntatie aangelegd met als doel de ondergrond archeologisch in kaart te brengen.

De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied bedraagt 1,07ha. In totaal werd, over beide fasen heen, 1341,75m² aan sleuven en kijkvensters aangelegd, goed voor zo'n 12,54% van het terrein dat hiermee onderzocht werd.

Figuur 4: Inplantingsplan van de proefsleuven op het kadasterplan.

⁹ WILLAERT A. 2020.

Sleufnummer	Oppervlakte
1	231,85m ²
2	260,88m ²
3*	247,85m ²
4	221,50m ²
5	203,57m ²
6	176,10m ²
Totaal	1341,75m²

Tabel 1 Oppervlakte per sleuf in m².

*inclusief kijkvenster

1.2.2. Motivering eventueel afwijkende methodiek

Het proefsleuvenonderzoek diende uitgevoerd te worden in twee fasen, die gezamenlijk besproken worden in deze nota (Figuur 5). Fase 1 werd uitgevoerd op 18/10/2021 en fase 2 werd uitgevoerd op 25/11/2021. De fasering was te wijten aan de stockage van het puin van de afbraakwerken op het onderzoeksgebied. Dit puin zou oorspronkelijk ter plaatse blijven om te verwerken in de aanleg van de wegenis. Na evaluatie van de resultaten van fase 1 werd beslist deze puinhoop alsnog af te voeren zodat het archeologisch onderzoek verder ongehinderd kon uitgevoerd worden. Deze afvoer vond plaats in de periode tussen fase 1 en fase 2 van het proefsleuvenonderzoek. Hierdoor verspringen de sleuven 5 en 6 ook kort halverwege.

Sleuf 2 werd kort onderbroken omwille van een aanwezige fundering en collector voor afvalwater (Figuur 4 en Figuur 6).

Figuur 5: Aanduiding van de fasering van het proefsleuvenonderzoek op luchtfoto (bron: geopunt.be).

Figuur 6: Zicht op de recente verstoring waardoor sleuf 2 kort onderbroken werd.

1.2.3. Organisatie van het vooronderzoek

Het terreinwerk werd uitgevoerd door veldwerkleider en erkend archeologe Natascha Derweduwen en archeoloog-assistent Laure Meesen. Tevens werd een beroep gedaan op aardkundige Pierre Legrand voor de registratie van de profielen. Het veldwerk vond plaats op 18/10/2021 (fase 1) en 25/11/2021 (fase 2) en de sleuven werden telkens aansluitend gedicht.

1.2.4. Gebruikt materiaal

Voor het afgraven werd gebruik gemaakt van een rupskraan met een platte graafbak van 1,80m breed. De bodem werd afgegraven tot op het archeologisch relevante niveau, waar de sporen zichtbaar werden. Dit gebeurde steeds onder begeleiding van de veldwerkleider om te verzekeren dat de juiste diepte werd bekomen. Onmiddellijk na het uitgraven werden de sporen opgeschaafd, gefotografeerd (code **ICIN21 en 2021B158**) en beschreven. Teneinde een goed inzicht te krijgen in de bodemopbouw werden verspreid over het terrein een viertal wandprofielen schoongemaakt, gefotografeerd, beschreven en ingetekend op schaal 1:20. De foto's werden genomen met een Nikon van het type Coolpix waterproof 18m/59ft Shockproof 2m 6.6ft met optical zoom 4.3-21.5mm 1:2.8. Alle vondsten werden gerecupereerd per context en in een vondstenzakje gestoken samen met een vondstenkaartje. Het digitaal inmeten van de sporen en het bepalen van de hoogte van het terrein en de afgegraven niveaus (in TAW) werd gedaan door middel van een GPS toestel.

1.2.5. Inbreng specialisten

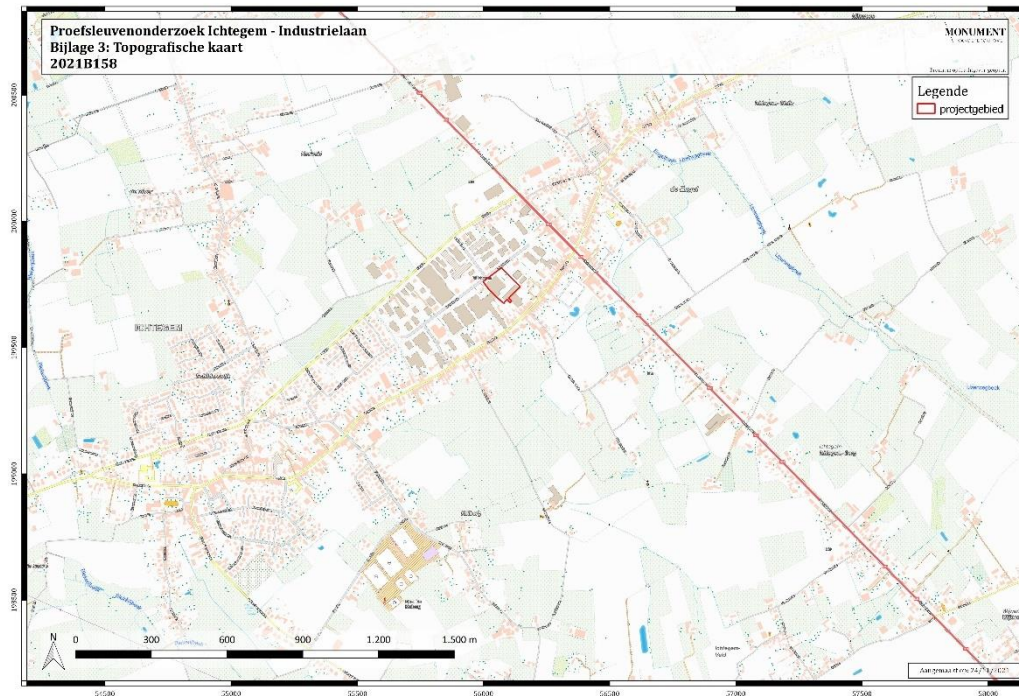
Aardkundige Pierre Legrand stond in voor de registratie en interpretatie van de gezette bodemprofielen.

1.3. Assessment onderzochte gebied

1.3.1. Landschappelijke ligging¹⁰

Het plangebied is gelegen in Ichtegem, in de provincie West-Vlaanderen. De dorpskern situeert zich ongeveer 1,5km ten zuidwesten van het onderzoeksgebied. Het plangebied is gelegen in de zandstreek buiten de Vlaamse Vallei, meer specifiek in het sublandschap Westelijke Houtland. Het projectgebied situeert zich op de noordwestelijke helling van het Plateau van Wijnendale. Het terrein bevindt zich op een hoogte van ca. +19,04m TAW tot +20,74m TAW en kent een hellend verloop in noordwestelijke richting. Ca. 300m naar het oosten en ca. 500m ten westen lopen respectievelijk de beekvalleien van de Engelbeek en de Vossebeek, beiden komen uiteindelijk terecht in de Moerdijkvaart.

¹⁰ A. WILLAERT 2020, p.17.

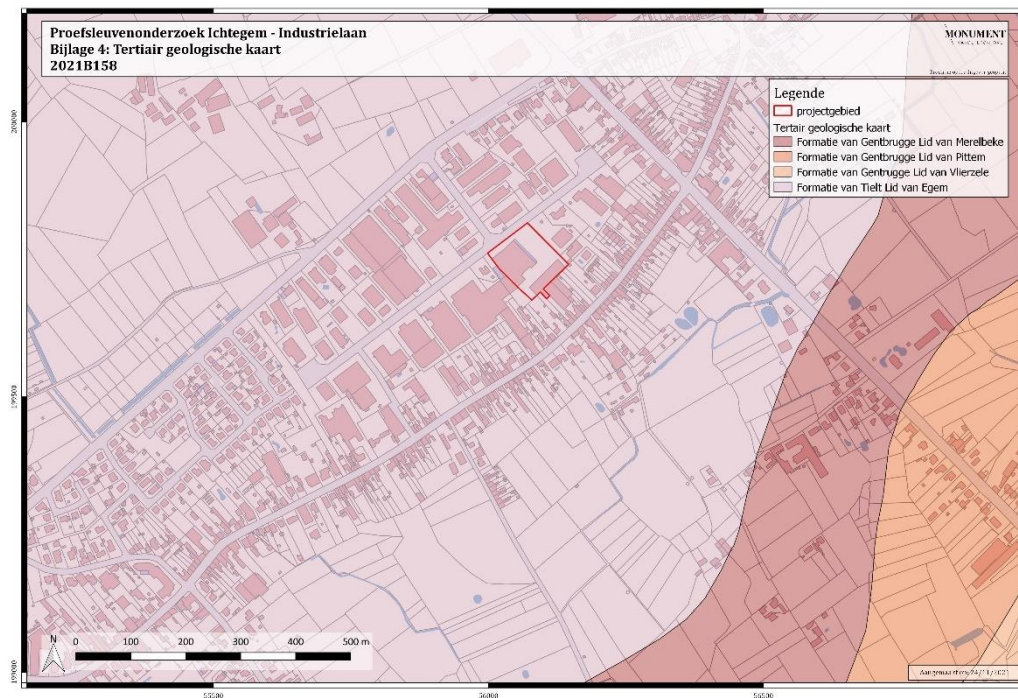

Figuur 7: Situering van het projectgebied op de topografische kaart (bron: geopunt.be).

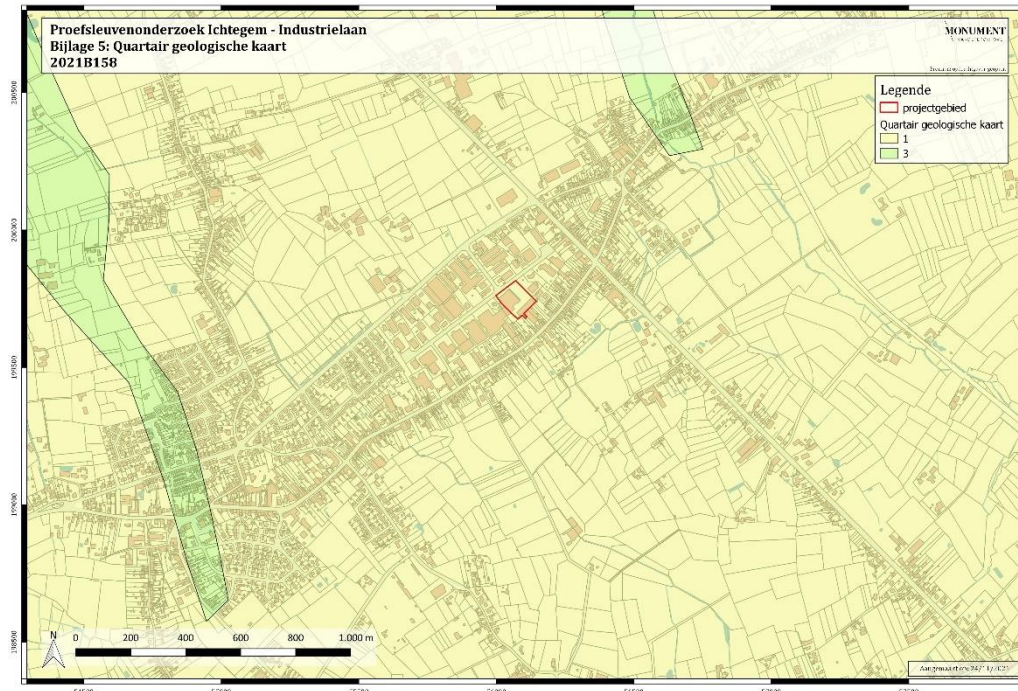
De tertiaire ondergrond van het onderzoeksgebied bestaat uit afzettingen van het Lid van Egem. Deze eenheid bestaat uit een grijsgroen zeer fijn zand met kleilagen, zandsteenbanken en is glauconiet- en glimmerhoudend. Het Lid van Egem is net als het Lid van Kortemark een onderdeel van de Formatie van Tielt. Deze formatie bestaat uit marien zeer fijn zand en silt, afgezet in de zee die België bedekte tijdens het midden- tot laat-leperiaan (vroeg-eoceen).¹¹

De Quartair geologische kaart geeft aan dat de ondergrond ter hoogte van het plangebied bestaat uit eolische afzettingen van het Weichseliaan en hellingsafzettingen van het Quartair.

¹¹ LEEMANS S. 2020, Archeologienota – Verslag van resultaten – Bureauonderzoek: Ichtegem-Eernegem Fabrieksweg Fase 3 (prov. West-Vlaanderen), p. 22.

Figuur 8: Situering van het projectgebied op de Tertiair geologische kaart (bron: geopunt.be).

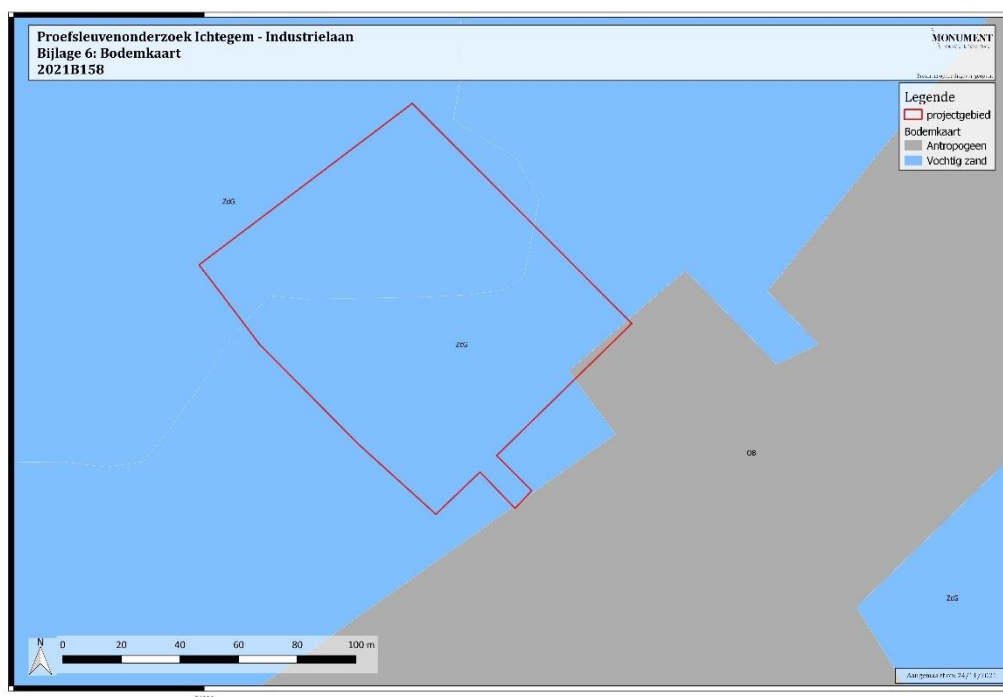

Figuur 9: Situering van het projectgebied op de Quartair geologische kaart (bron: geopunt.be).

Op de bodemkaart is te zien dat er twee bodemtypes voorkomen binnen het onderzoeksgebied. In het noordelijke deel van het projectgebied gaat het om het bodemtype **ZcG**. Dit zijn matig droge zandgronden met een donkere humeuze bruinigrijze A-horizont met

een dikte van 30cm - 60cm. Hieronder bevindt er zich een in harde concreties verbrokkelde Bh-horizont, deze is 20cm – 30 cm dik. Tussen de 60cm en 90cm kunnen er roestverschijnselen waargenomen worden. Het tweede bodemtype dat voorkomt is een **ZdG** bodem. Dit zijn matig natte zandbodems met een verbrokkelde hummus en/of ijzer B-horizont op een diepte van ca. 40cm tot 60cm. Omdat de roestverschijnselen al beginnen in deze horizont is deze nauwelijks waar te nemen, naarmate men dieper gaat worden de roestverschijnselen steeds duidelijker.¹²

Tijdens het landschappelijk bodemonderzoek¹³ werd een homogene bodemopbouw geobserveerd. Deze opbouw bestaat uit een bedekte/verstoorde Ap-horizont gevolgd door een Bh/Bs-horizont en een C-horizont. De geobserveerde verschillen zijn te wijten aan een verschil in preservatie en versterking van het bodemarchief. De gemiddelde diepte van de C-horizont is 1m onder het maaiveld.

Figuur 10: Situering van het projectgebied op de bodemkaart (bron: geopunt.be).

¹² WILLAERT A. 2020, p.23.

¹³ LEGRAND P., LEEMANS S. 2021.

1.3.2. Historische situering¹⁴

Op de Ferrariskaart (Figuur 11) is het onderzoeksgebied als akkerland gekarteerd. Op zo'n 1,5km ten noordoosten van het onderzoeksgebied bevindt zich de dorpskern van Ichtegem en op ca. 400m ten westen bevindt zich het gehucht *Den Grooten Enghel*. Op de Ferrariskaart is de Engelstraat reeds te onderscheiden als een weg die met bomen omzoomd is. Precies ten noorden van het plangebied bevindt zich een rechthoekig gebouw waarvan de functie onduidelijk is. In de ruime omgeving van het onderzoeksgebied zijn vooral akkerlanden en arealen weide en bos gekarteerd. Ook op latere kaarten is er geen bebouwing binnen het onderzoeksgebied aanwezig. Het enige relevante dat men kan onderscheiden is een perceelsgrens die door het onderzoeksgebied loopt in noordwest-zuidoost richting. Op de orthofoto's is vanaf 1970 (Figuur 12) een gebouw te onderscheiden in het zuidoostelijke deel het onderzoeksgebied, het overige deel van het terrein is begroeid met gras en bomen. In 1990 heeft er een uitbreiding van de bebouwing en verharding plaatsgevonden aan westelijke zijde. Op de orthofoto van 2000 (Figuur 13) is het oude gebouw afgebroken en is er een nieuw in de plaats gebouwd. Dit nieuwe gebouw is veel groter in oppervlakte dan het vorige.

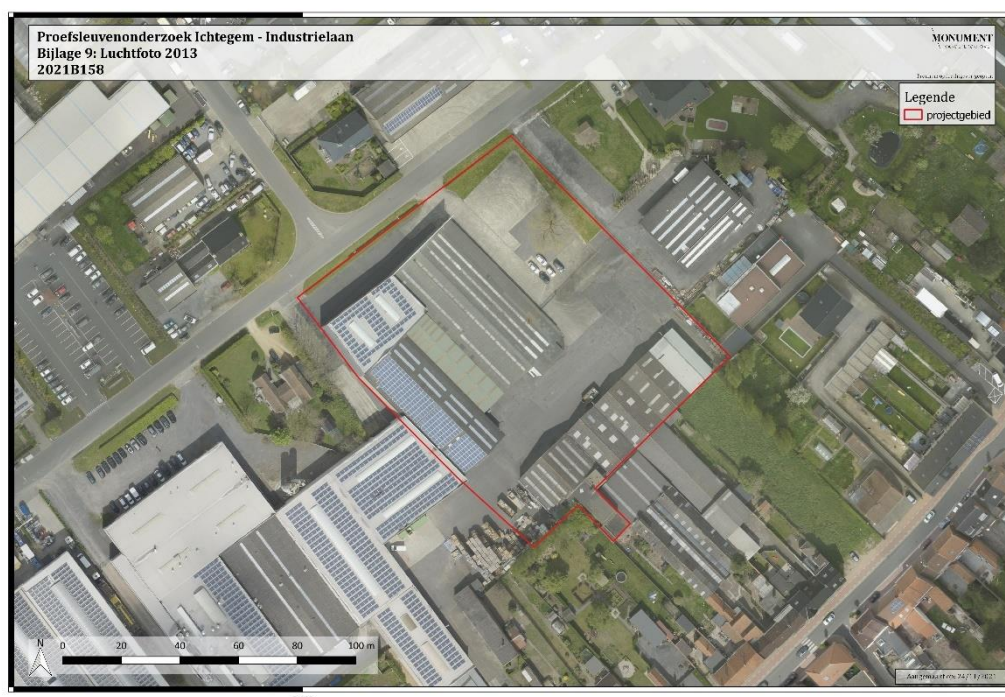

Figuur 11: Situering van het projectgebied op de Ferrariskaart (bron: geopunt.be).

¹⁴ A. WILLAERT 2020, p. 30-34

Figuur 12: Situering van het projectgebied op de luchtfoto uit 1970 (bron: geopunt.be).

Figuur 13: Situering van het projectgebied op de luchtfoto uit 2013 (bron: geopunt.be).

1.3.3. Archeologisch kader¹⁵

Ter hoogte van het onderzoeksgebied zijn geen archeologische sites gekend. Langs de noordelijke rand van het Plateau van Wijnendale zijn in de omgeving echter meerdere resten waargenomen, voornamelijk bij werfcontroles, die wijzen op bewoning en begraving in de metaaltijden en de Romeinse periode. Ten noordwesten van het onderzoeksgebied werd een proefsleuvenonderzoek aan de Oude Heirweg uitgevoerd waarbij waarschijnlijk een lokale depressie werd aangetroffen. Eén vierpalige, vermoedelijk middeleeuwse structuur, werd in kaart gebracht¹⁶. Archeologisch onderzoek aan de Molenstraat bracht resten van Romeinse landindeling en bewoning aan het licht. Er werd ook lithisch materiaal aangetroffen in een depressie¹⁷.

CAI ID	Periode	Beschrijving
70312	Romeinse tijd	Poel, karrensporen, greppels en paalsporen. Vermoedelijk eerder landindeling ¹⁸ .
70313	Midden-Romeinse tijd	Greppels en kuilen. Aardewerk: fragmenten van dolium en mortarium, Arras-aardewerk en kruikwaar ¹⁹ .
70314	Midden- Romeinse tijd	Kuil met houtskool en huttenleem. Zeer gefragmenteerd aardewerk.
70317	Steentijd Bronstijd Romeinse tijd	Enkele afslagen Grafheuvel - mogelijks grafcirkel Handgevormd aardewerk. ²⁰
162287	Onbekend	Oversnijdende greppels en grachten. Grote en kleine enclosures zichtbaar op luchtfoto ²¹ .

Verder zijn een tiental cartografische indicatoren zichtbaar die geïnterpreteerd worden als site met walgracht te dateren in de late middeleeuwen. Ook luchtfotografische indicatoren werden geobserveerd en betreffen voornamelijk bronstijdgrafcirkels.

¹⁵ WILLAERT A. 2020

¹⁶ DE BRANDT R. 2020

¹⁷ DECONYNCK J., VERGAUWE R., DEBRABANDERE S., SERGANT J.

¹⁸ DE WILDE M, WYFFELS F. 2004.

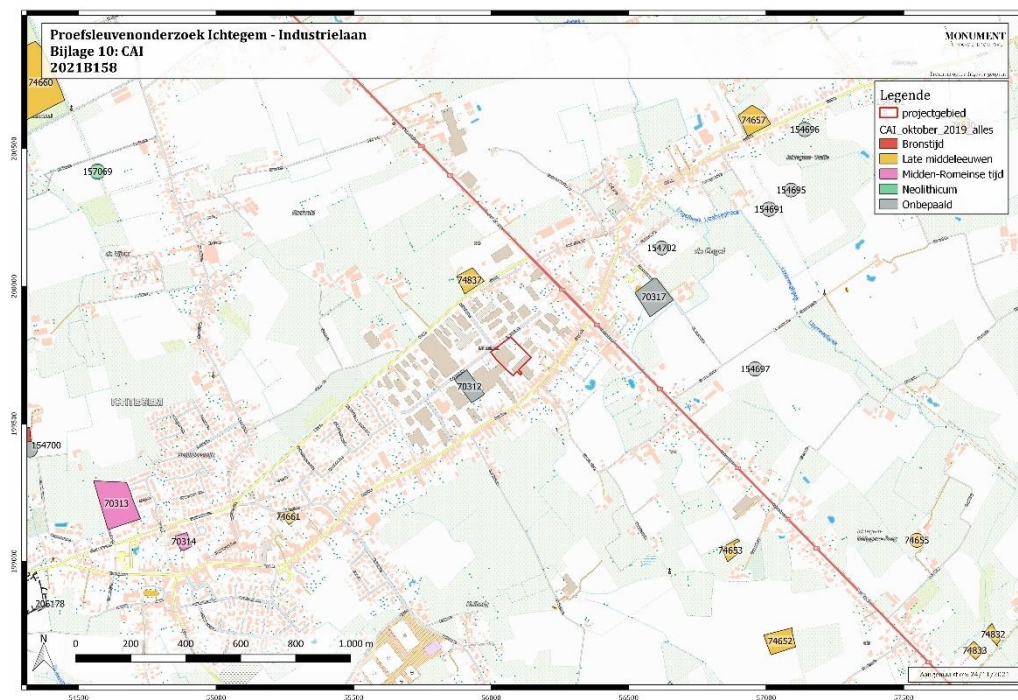
¹⁹ DE WILDE M, WYFFELS F. 2004.

²⁰ DE WILDE M, WYFFELS F. 2004.

²¹ HOLLEVOET Y. 1998.

Archeologische vondsten in de omgeving wijzen op oude menselijke aanwezigheid in de regio van het plangebied, gaande van de steentijd tot de late middeleeuwen.

Voor meer informatie zie het verslag van resultaten bureaustudie (ID 15315)²².

Figuur 14: Situering van het projectgebied en de CAI-waarden binnen 1,5km op de topografische kaart (bron: geopunt.be).

²² WILLAERT A. 2020.

2. ASSESSMENTRAPPORT

2.1. Stratigrafie

De bodemkaart toont voor het onderzoeksgebied twee bodemtypes:

- **ZcG-bodems** zijn matig droge zandbodems met een donker, bruingrijze bovengrond die goed humeus is en circa 30 tot 60cm dik. De podzol B is 20 tot 30cm dik en verbrokkeld in harde concreties. Roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90cm. De waterhuishouding is goed in de winter, te droog in de zomer.
- **ZdG-bodems** zijn matig natte zandbodems. Het is een postpodzol met een verbrokkelde humus en/of ijzer B-horizont. De roestverschijnselen beginnen in de Podzol B waardoor deze niet of nauwelijks te zien zijn. Dit is op ongeveer 40 tot 60cm diepte. De roestverschijnselen worden duidelijker naar beneden toe.

Het landschappelijk bodemonderzoek toonde een homogene bodemopbouw aan. Deze opbouw bestaat uit een bedekte/verstoorde Ap-horizont gevolgd door een Bh/Bs-horizont en een C-horizont. De geobserveerde verschillen zijn te wijten aan een verschil in preservatie en versterking van het bodemarchief. De gemiddelde diepte van de C-horizont is 1m onder het maaiveld. Op het onderzoeksgebied werden geen sporen van een intacte podzol of begraven bodem teruggevonden. De vastgestelde bodem correspondeert met een mogelijke podzol dat nadien vergraven, verstoord of verweerd werd. De geobserveerde bodemopbouw kan dan ook als een postpodzol beschreven worden²³.

Het proefsleuvenonderzoek kon de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek staven. Tijdens het terreinwerk werden 6 profielen geregistreerd (Figuur 17). De variatie in de profielen is voornamelijk te wijten aan de variatie in de B-horizont. Hieronder worden twee relevante profielen besproken als referentie.

Profiel 5

0-60cm -mv	Funderingszanden
60 – 73cm -mv	Ap-horizont, donker zwartig bruin zand met wortels
73 – 105cm – mv	Bh/Bs-horizont, licht bruinig tot donkerbruinig vochtig zand met bioturbatie
105 – 120cm -mv	C-horizont, gelig beige vochtig zand

²³ LEGRAND P., LEEMANS S. 2021

Profiel 7

0-40cm -mv	Aan-horizont, asfaltlaag
40 – 60cm -mv	Ap-horizont, donker zwartig bruin zand met wortels
60 – 67cm – mv	Bw-horizont, licht grijsig zand met donkergrijze vlekken
67 – 80cm -mv	Bh-horizont, donkerbruin zand
80 – 100cm -mv	C-horizont, gelig beige vochtig zand

Figuur 15: Fotografische weergave van profiel 5 met aanduiding van de horizonten.

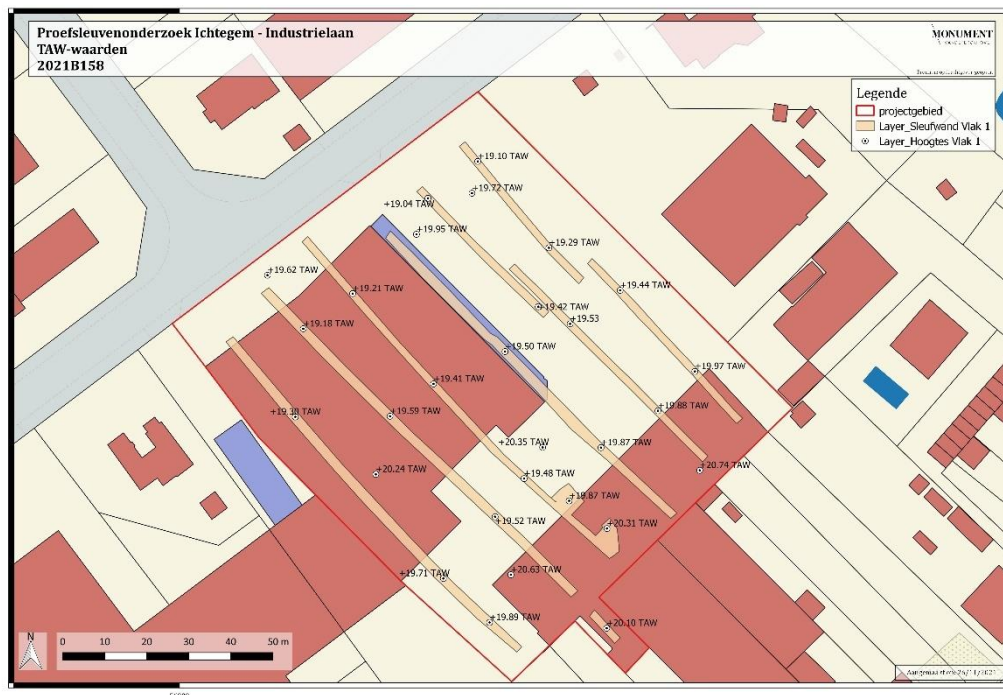

Figuur 16: Fotografische weergave van profiel 7 met aanduiding van de horizonten.

Figuur 17: Locatie van de geregistreerde bodemprofielen.

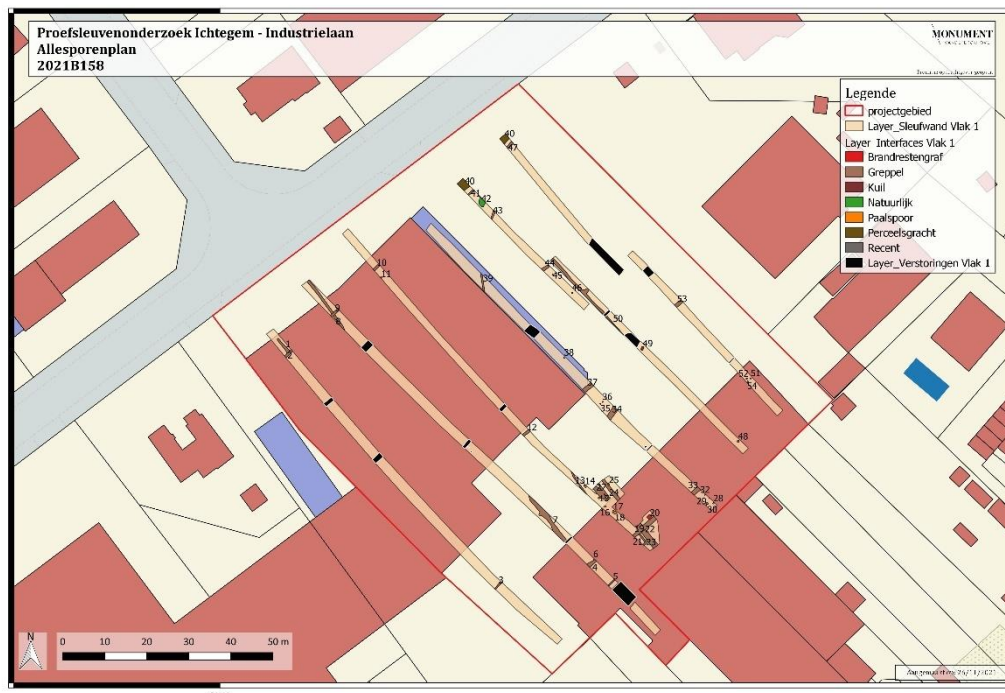
Het maaiveld helt af naar het noorden/noordwesten, meer precies is het gesitueerd tussen +19,65 m TAW in het noorden en +20,70 m TAW in het zuiden. Het archeologische relevante niveau bevindt zich rond +19,21 m TAW in het noorden en +20,31 m TAW in het zuiden. Centraal varieert het archeologisch niveau tussen +19,29 m TAW en +19,97 m TAW.

Figuur 18: Weergave van de TAW-waarden opgemeten tijdens het proefsleuvenonderzoek.

2.2. Assessment sporen en vondsten

In totaal werden tijdens het proefsleuvenonderzoek 54 spoornummers uitgeschreven. Dit betekent niet dat er evenveel archeologische contexten werden aangetroffen. Enkele contexten kregen namelijk in verschillende sleuven een ander spoornummer. Het gaat om grachten en greppels, paalsporen en een brandrestengraf. Vermoedelijk zijn er 43 verschillende contexten. Hieronder worden deze kort beschreven, indien er binnen een context vondsten werden aangetroffen, zijn deze aansluitend beschreven. Tevens worden de eerste interpretaties ook mee opgenomen in dit onderdeel van de rapportage.

Figuur 19: Allesporenplan geprojecteerd op het kadasterplan.

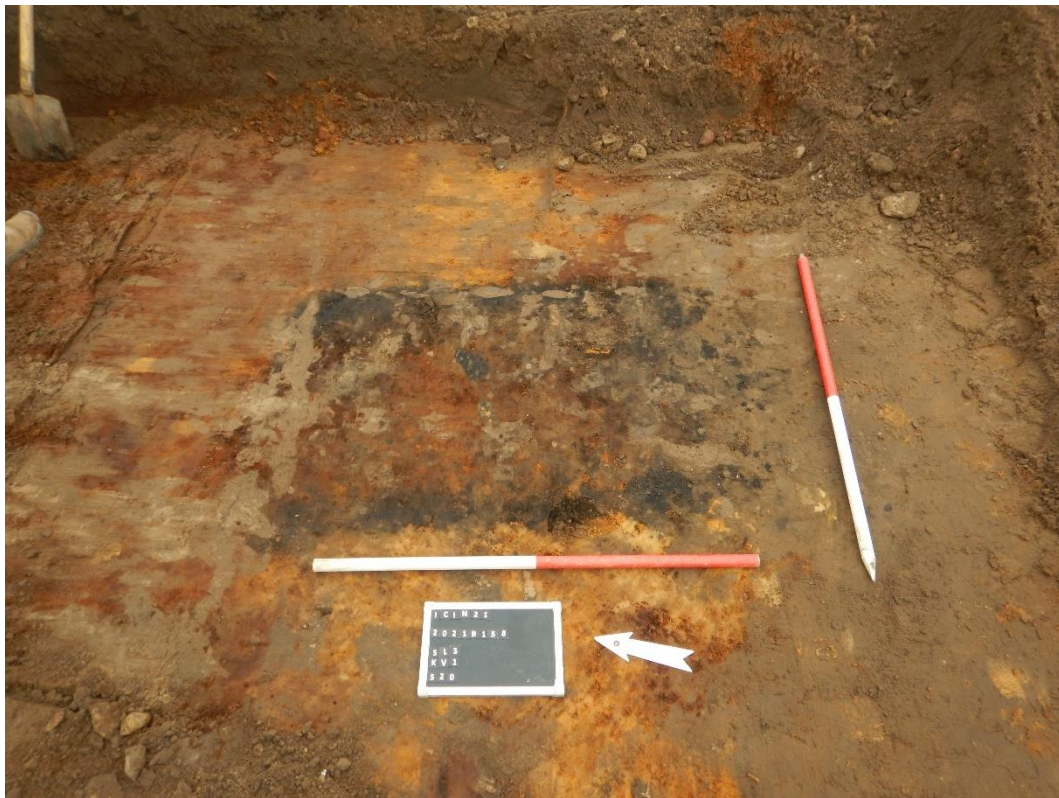
Figuur 20: Allesporenplan deel noord, geprojecteerd op kadasterplan.

Figuur 21: Allesporenplan deel zuid, geprojecteerd op het kadasterplan.

Brandrestengraf S20

In het zuiden van sleuf 3 werd bij het aanleggen van een kijkvenster ter hoogte van enkele grachtsegmenten (zie infra, Figuur 30), een brandrestengraf aangetroffen (S20). Het graf meet 1,20m bij 80cm en wordt aan de oostzijde oversneden door gracht S19. De vulling van het spoor is donker oranjig bruin gevlekt met een zwartig grijze houtskoolrijke buitenrand (Figuur 22). In de vulling zien met het oog reeds enkele spikkels verbrand bot zichtbaar. Deze kenmerken zorgen ervoor dat er weinig of geen twijfel bestaat over de interpretatie als brandrestengraf voor dit spoor. Het graf werd tijdens het proefsleuvenonderzoek niet verder onderzocht maar werd afgedekt met geotextiel voor verder onderzoek (zie Programma van Maatregelen).

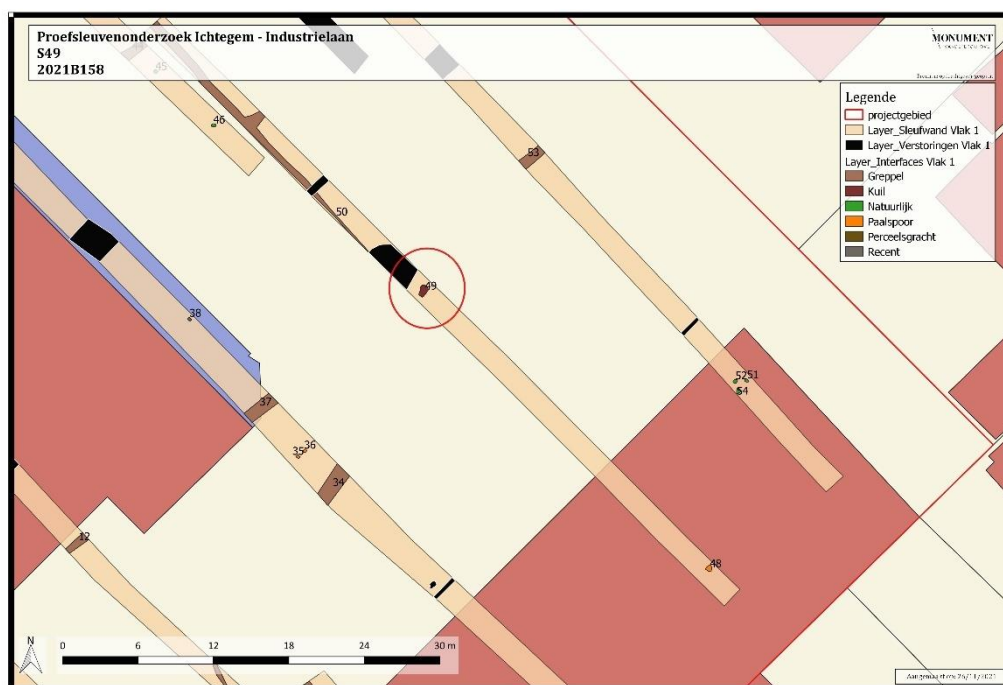
Figuur 22: Fotografische opname van het brandrestengraf S20 in vlak.

Houtskoolrijke kuil S49

In sleuf 5 werd in de zuidelijke helft nog een houtskoolrijke kuil aangetroffen (Figuur 24). Deze is ovaalvormig en meet ongeveer 1m bij 60cm. De vulling is zeer donkergrijs bijna zwart en bevat houtskoolbrokjes (Figuur 23). Er is op het eerste zicht geen verbrand bot te zien in de vulling. De kuil wordt hierdoor geïnterpreteerd als houtskoolrijke kuil en niet als brandrestengraf, maar verder onderzoek kan hier zeker verduidelijking brengen naar de interpretatie toe.

Figuur 23: Fotografische opname van de houtskoolrijke kuil S49 in grondvlak.

Figuur 24: Situering van kuil S49 op het sporenplan.

Grachten en greppels

De greppel (S2) die in sleuf 1 aangetroffen werd lijkt verder door te lopen in de volgende sleuven onder de spoornummers S9, S10, S41 en S47 met een noordoost-zuidwest oriëntatie (Figuur 20). Hij maakt tevens een hoek richting het noorden in sleuf 1 en loopt zo hoogstwaarschijnlijk verder buiten het projectgebied (dit deel van de greppel kreeg spoornummer S1). De vulling van deze greppel is donker bijna zwartig grijs en lijkt enkele houtskoolbrokjes te bevatten. De greppel is zo'n 60cm breed en vrij scherp afgelijnd (Figuur 25). Een datering is voor deze greppel niet voorhanden aangezien er geen materiaal werd aangetroffen bij het opschaven.

In sleuf 2 oversnijdt deze greppel (S9) een volgende greppel (S8) met een noord-zuid verloop. Deze laatste is zo'n 15m lang te volgen in sleuf 2 om vervolgens in de sleufwand te verdwijnen. De vulling en breedte van deze greppel is erg gelijkaardig aan de vulling van greppel S9 maar ook hier werd geen materiaal aangetroffen ter datering (Figuur 26).

Het verloop van deze greppels werd echter vrij duidelijk tijdens het proefsleuvenonderzoek en lijkt mogelijks eerder iets af te bakenen ten noorden van het projectgebied, gezien de greppels twee maal een hoek maken richting het noorden.

De gracht S40 is hoogstwaarschijnlijk een oude perceelsgracht, zichtbaar op de Atlas der Buurtwegen (Figuur 27).

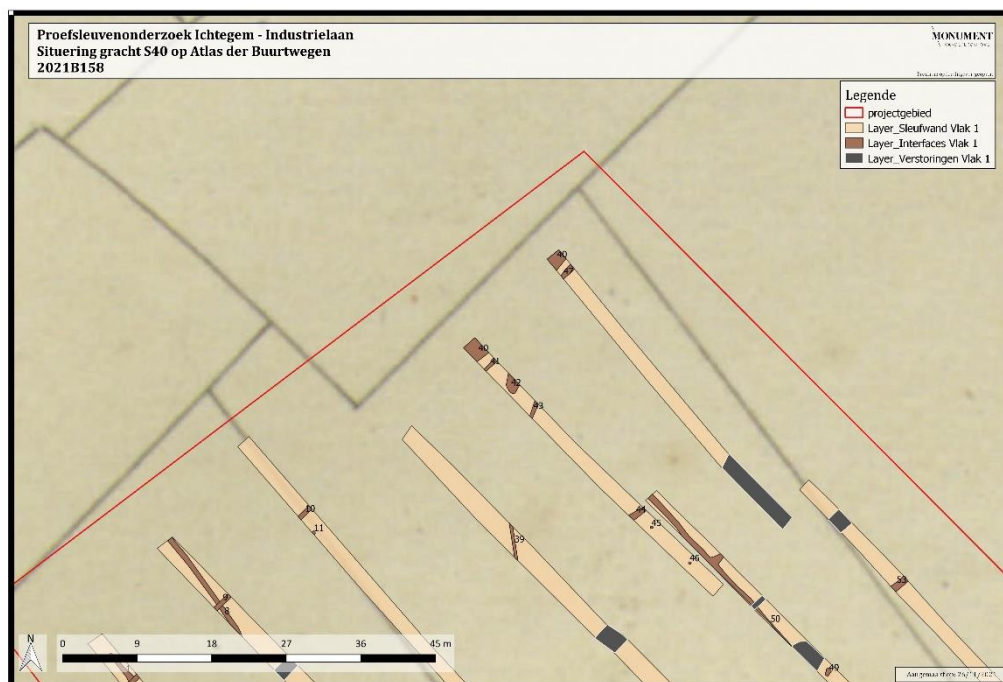
Meer in het zuiden van het projectgebied loopt een greppel met noordoost-zuidoost oriëntatie over enkele sleuven heen. Het gaat om de greppel die de spoornummers S12 kreeg ter hoogte van sleuf 3, S37 in sleuf 4 en S53 in sleuf 6 (Figuur 21). De breedte van de greppel schommelt tussen de 60 en 80cm. De vulling is lichtgrijs (S12, S37)(Figuur 28) tot donker zwartig grijs (S53). Er werd geen vondstmateriaal aangetroffen in deze greppel ter datering.

Figuur 25: Fotografische opname van spoor S1 en S2 in sleuf 1 in grondvlak.

Figuur 26: Fotografische opname van greppelsegmenten S8 en S9 in sleuf 2.

Figuur 27: Situering van gracht S40 op de Atlas der Buurtwegen.

Figuur 28: Fotografische opname van greppelsegment S37, sleuf 4, in grondvlak.

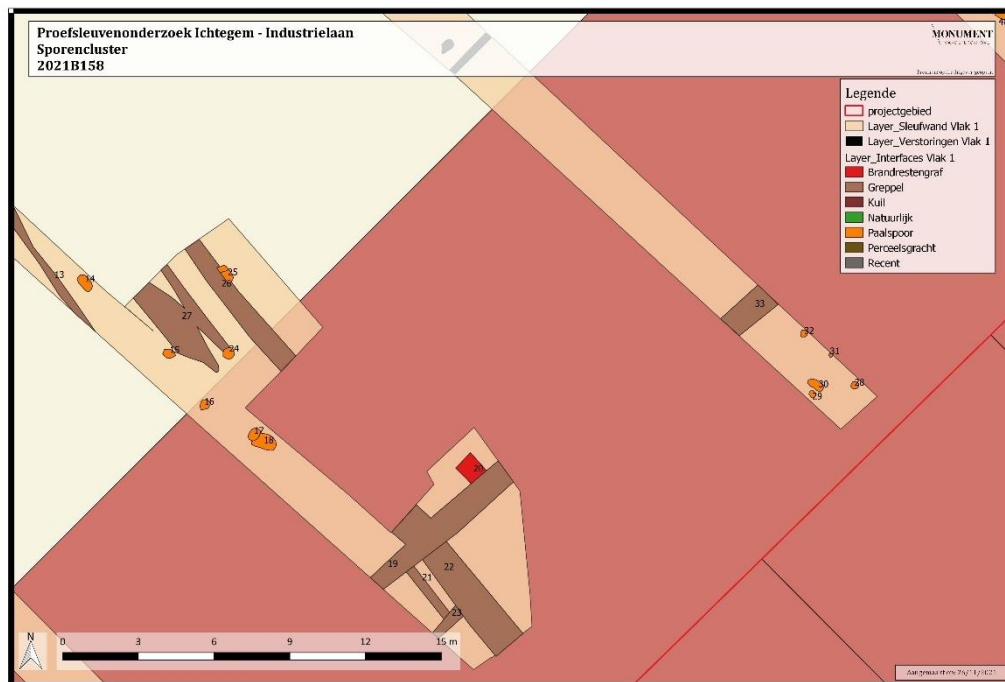
Mogelijks vormen deze greppels de noordelijke afbakening van de bewoningssporen die in het zuiden van de sleuven 3 en 4 aangetroffen werden (zie infra, paalsporen).

Een enkel greppelsegment was niet verder te volgen of te linken. Het gaat om het spoornummer S3 in het zuiden van sleuf 1. Enkele greppels vertonen een eerder noord-zuid oriëntatie en waren gedurende enkele meters te traceren in de sleuf. Het spoornummer S7 is zo'n 14m te volgen in sleuf 2. Deze heeft een breedte van ongeveer 85cm en tekent zich af als donker zwartig grijs. S13 heeft een parallel verloop in sleuf 3 maar is met zijn circa 30cm breedte wel een stuk smaller. De vulling is eveneens donker zwartig grijs. Een mogelijk verloop van S13 is dat deze aansluit in het noorden op S39 (sleuf 4) en S43 (sleuf 5)(Figuur 19).

Tenslotte is er nog een cluster aan grachten en greppels waargenomen in het zuiden van sleuf 3, ter hoogte van de kijkvensters (Figuur 30, Figuur 30). Mogelijks maken deze deel uit van een erfafbakening. Het spoor S22 loopt verder door onder spoornummer S26 en heeft een noordwest-zuidoost oriëntatie. Parallel hieraan loopt een smallere greppel S21 die verder doorloopt onder spoornummer S27. Hieraan grenst een bredere gracht S15. Haaks hierop staan de greppels S23 en S19/(S33). Deze laatste greppel oversnijdt het brandrestengraf S20. De greppels tekenen zich af als homogene donkerbruine rechtlijnige verkleuringen.

Figuur 29: Fotografische opname van het kijkvenster met het greppelsysteem S19, S21, S22 en S23.

Figuur 30: Detailopname van de sporencluster in het zuiden van het projectgebied.

Paalsporen

In het zuiden van het projectgebied situeren zich twee clusters aan paalsporen (Figuur 30, Figuur 31). De eerste cluster situeert zich in het zuiden van sleuf 3 waarrond ook een tweede kijkvenster werd aangelegd. De spoornummers zijn S14 tot en met S18, S24 en S25. De paalsporen zijn als dusdanig gesitueerd dat ze mogelijks tot een gebouwstructuur behoren. Verder onderzoek kan hier duidelijkheid over brengen. De paalsporen tekenen zich af als ronde of ovaal donkergrijze bijna zwarte verkleuringen met een doorsnede van circa 40cm. Uit het paalspoor S15 kwamen een handvol scherven die handgevormd zijn qua makelij. Die situeren het paalspoor (en bij uitbreiding de sporencluster) in de metaaltijden.

De tweede cluster situeert zich in het zuiden van sleuf 4 (Figuur 30). Het betreft de paalsporen S28 tot en met S32 (Figuur 33). De paalsporen zijn wat kleiner, met een doorsnede van ongeveer 20cm, en tekenen zich af als lichtbruine verkleuringen. Paalspoor S29 is houtskoolrijker dan de overige paalsporen. Gezien de densiteit aan sporen kunnen we hier ook veronderstellen dat het om een structuur gaat. In de buurt van deze cluster werd een puntvondst opgetekend, bestaande uit enkele scherven handgevormd aardewerk. Mogelijks impliceert dit een datering in de metaaltijden voor deze sporencluster, maar verder onderzoek zal moeten uitwijzen tot welke structuur en tot welke periode deze cluster behoort.

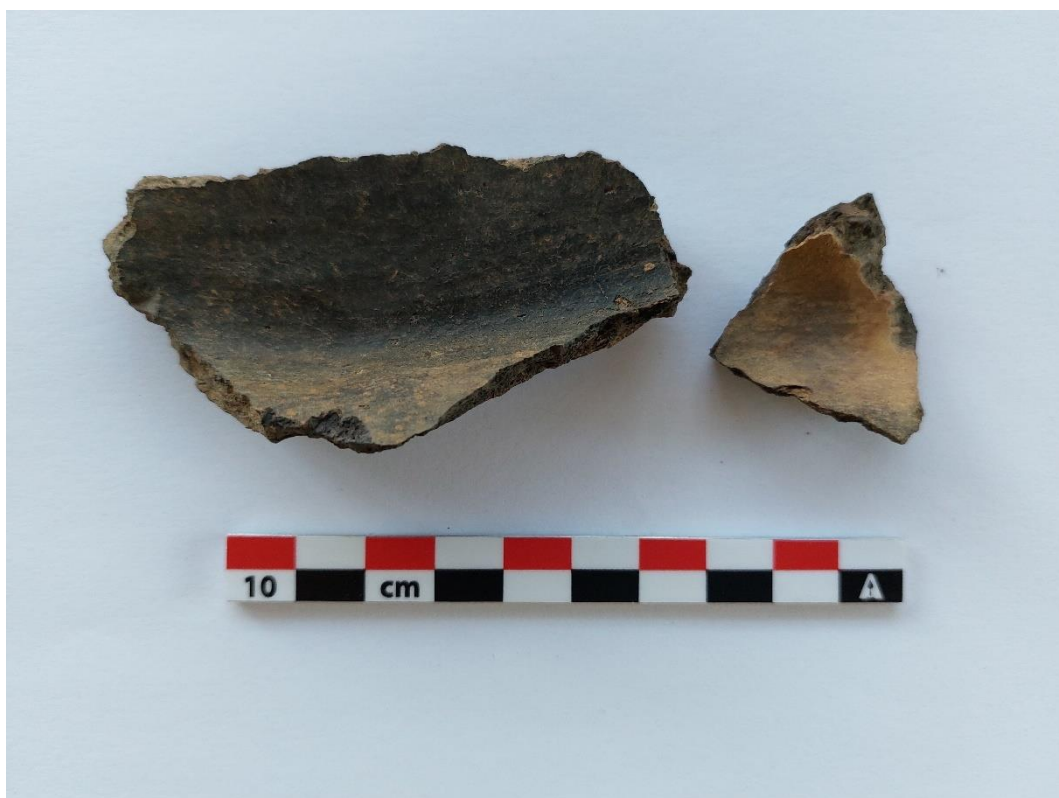
Figuur 31: Fotografische opname van het kijkvenster 2 met de sporencluster.

Figuur 32: Fotografische opname van het aardewerk aangetroffen in S15.

Figuur 33: Fotografische opname van de sporencluster in sleuf 4 met aanduiding van de sporen.

Figuur 34: Fotografische opname van het aardewerk aangetroffen in sleuf 4 (puntvondst INV1).

2.3. Assessment stalen

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

2.4. Assessment conservatie

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

3. Datering en interpretatie

3.1. Gemotiveerde interpretatie van vondsten en sporen

Het archeologisch onderzoek leverde binnen het volledige plangebied archeologische sporen op. Naast enkele grachten en greppels hebben voornamelijk de zones met het brandrestengraf en de zones van twee palenclusters potentieel op kenniswinst. De oudste sporen dateren vermoedelijk uit de metaaltijden, dit is gebaseerd op het handgevormd aardewerk dat aangetroffen werd. In het zuiden van het projectgebied zijn de greppels mogelijk een erfafbakening die hoort bij de palencluster daar aangetroffen. De clusters behoren mogelijks tot twee gebouwstructuren. Deze zone heeft aldus het meeste potentieel op kennisvermeerdering. Verder onderzoek kan immers uitwijzen tot welke structuren de aangetroffen paalsporen binnen de archeologische site behoren, welke functie deze had en in welke periode ze te dateren zijn.

In het noorden van het projectgebied werden voornamelijk greppels aangetroffen waarvan het verloop duidelijk is aangezien ze over meerdere sleuven gevolgd kunnen worden. Twee van deze greppels maken ook een hoek richting het noorden, waardoor het aannemelijk is dat ze iets afbakenen dat ten noorden van het onderzoeksgebied gelegen is.

3.2. Confrontatie met resultaten bureaustudie

Uit de bureaustudie was gebleken dat geen concrete archeologische gegevens bekend waren over het plangebied die ouder waren dan de Ferrariskaart (ca. 1770). Langs de noordelijke rand van het Plateau van Wijnendale zijn in de omgeving echter meerdere resten waargenomen die wijzen op bewoning en begraving in de metaaltijden en de Romeinse periode. In dit opzicht is het vaststellen van bewoningssporen en een vermoedelijk Romeins brandrestengraf niet onverwacht.

3.3. Synthese

Naar aanleiding van een stedenbouwkundige vergunning te Ichtegem Industrielaan werd een archeologische prospectie met ingreep in de bodem in de vorm van een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Het terrein was eerder bebouwd en ingericht als industriële site. Het maaiveld na de sloop werd opgemeten op +19,65m TAW in het noorden en +20,70m TAW in het zuiden. Het archeologisch niveau bevond zich circa 30cm tot 60cm dieper.

Het archeologisch vooronderzoek bracht een reeks archeologische sporen aan het licht. Het meest interessant zijn hier de twee sporenclusters mogelijks te dateren in de metaaltijden. Naar alle waarschijnlijkheid maken deze clusters deel uit van structuren. Verder werd ook nog een brandrestengraf aangetroffen.

De grachten en greppels die meer naar het noorden toe aangetroffen werden betreffen mogelijks de afbakening van iets dat zich ten noorden van het projectgebied situeert. Het verloop van deze greppels is duidelijk te volgen over de sleuven heen en heeft dus maar weinig potentieel op kennisvermeerdering.

Het wordt dus opportuun geacht verder archeologisch onderzoek uit te voeren op de locatie van de sporenclusters in het zuiden. Deze zone heeft zeker en vast nog een potentieel op kennisvermeerdering waardoor een vlakdekkende opgraving voor een deel van het projectgebied wordt geadviseerd (zie ook het programma van maatregelen).

3.4. Beantwoording onderzoeksvragen

Het vooropgestelde doel van het archeologisch onderzoek is te achterhalen of archeologische sporen en structuren herkend kunnen worden binnen het plangebied. Hiertoe werden volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen voorgesteld²⁴:

- **Wat zijn de waargenomen bodemhorizonten? Hoe verhouden de waarnemingen in de profielputten zich ten opzichte van deze van het landschappelijk bodemonderzoek?**

De bodemopbouw is homogeen en is te beschrijven als een A-B-C profiel. De geregistreerde bodemprofielen tijdens het proefsleuvenonderzoek bevestigen de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek.

- **In hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Is er sprake van lokale verstoring?**

De bodemopbouw is over het algemeen intact met een A-B-C profiel. Lokaal is er sprake van verstoring door de funderingen van de voormalige bebouwing.

- **Zijn er (nog) bodemsporen aanwezig? In welke mate zijn ze natuurlijk of antropogeen?**

Er werden bodemsporen aangetroffen, het betreffen zowel archeologisch relevante sporen als enkele antropogene verstoringen en natuurlijke sporen.

- **Op welke diepte bevindt het archeologisch leesbare niveau? Is er sprake van meerdere sporenniveaus?**

Het archeologisch niveau bevindt zich op gemiddeld 30 tot 60cm onder het maaiveld of op zo'n +19,50m TAW tot +19,80m TAW. Er is slechts één archeologisch niveau vastgesteld.

- **Wat is de bewaringstoestand van de sporen?**

De sporen zijn over het algemeen goed bewaard en goed leesbaar op de zandige ondergrond.

²⁴ WILLAERT A. 2020

- **Kunnen de bodemkundige vaststellingen gerelateerd worden aan de eventuele afwezigheid van antropogene sporen?**

Niet van toepassing.

- **Wat is de relatie tussen de bodem, het landschap en de archeologische waarnemingen?**

Er kan gewezen worden op de gunstige landschapspositie van het projectgebied op een relatieve droge zandgrond in de buurt van de beekvalleien van de Engelbeek en de Vossebeek. Ook in de omgeving werden sporen gevonden van bewoning uit de metaaltijden en de Romeinse periode.

- **Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren, is er een ruimtelijk verband?**

De sporenclusters lijken deel uit te maken van twee structuren. Dit zal echter voorwerp uitmaken van verder onderzoek. Ook om het ruimtelijk verband te bespreken is er momenteel een te beperkt deel van de site onderzocht. Een vlakdekkend onderzoek voor een deel van het plangebied is dan ook aangewezen.

- **Kan op basis van het gerecupereerde materiaal een uitspraak gedaan worden over datering of fasering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?**

Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek een handvol scherven aangetroffen. Het aardewerk is handgevormd en kan daarmee gesitueerd worden in de metaaltijden tot Romeinse periode.

- **Kan op basis van de waargenomen archeologische fenomenen een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de menselijke aanwezigheid?**

Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek twee clusters van paalsporen aangetroffen die mogelijks toe te wijzen zijn aan bewoningsstructuren uit de metaaltijden en/of Romeinse periode. Eveneens werd een funerair spoor geregistreerd in de vorm van het brandrestengraf S20. Of er sprake is van een grafveld dient verder onderzoek uit te wijzen. Alsook de omvang van de eigenlijke archeologische site maakt voorwerp uit van verder onderzoek.

- **Zijn er indicaties die wijzen op de inrichting van een erf of nederzetting?**

Er werden twee clusters met paalsporen aangetroffen die mogelijk deel uitmaken van twee bewoningsstructuren. Vlakbij werd ook een greppelsysteem aangetroffen dat dus mogelijks een erfafbakening vormt. Verder onderzoek is hier aangewezen om het ruimtelijk verband aan te tonen.

- **Zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte? Wat is de omvang? Hoeveel niveaus? Geschatte aantal individuen?**

Er werd een brandrestengraf aangetroffen in sleuf 3. Momenteel is dit een alleenstaand spoor.

- **Wat betekenen de gegevens mogelijk voor een aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale ontwikkeling en geschiedenis?**

In de omgeving werden reeds sporen aangetroffen uit de metaaltijden en Romeinse periode. Veelal betroffen het echter off-site fenomenen. De tijdens het proefsleuvenonderzoek aangetroffen sporen zijn mogelijks toe te schrijven aan bewoningsstructuren. Verder onderzoek kan hier dus zeker een kenniswinst betekenen voor de ontwikkeling van de regio.

- **Voor waardevolle vindplaats(en) die bedreigd worden door de geplande werkzaamheden: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (m.a.w. is behoud in situ mogelijk)?**

Een in situ bewaring van de aangetroffen archeologische site is niet mogelijk. De geplande werken bedreigen het archeologisch bodemarchief dusdanig dat een archeologische opgraving geadviseerd wordt voor een deel van het plangebied.

- **Voor bedreigde waardevolle vindplaatsen die niet in situ bewaard kunnen blijven:**

- o **Wat is de ruimtelijke afbakening van de zone(s) voor vervolgonderzoek?**

De resultaten geven aanleiding tot een vervolgonderzoek. Er is één aaneengesloten zone afgebakend voor vervolgonderzoek met een oppervlakte van 4200m² (kernzone) (Figuur 35). In deze zone bevinden zich de twee clusters met paalsporen en het brandrestengraf. De tijdens het proefsleuvenonderzoek waargenomen sporendensiteit buiten de kernzone is zeer gering. In deze delen werden voornamelijk greppels en natuurlijke sporen aangetroffen. Gezien de nabijheid van een potentieel erf is het wel mogelijk dat zich hier geassocieerde sporen bevinden. Daarom is voorzien in een mogelijke uitbreiding van 500m². Of delen van deze mogelijke uitbreiding dienen opgegraven te worden hangt af van de resultaten van de kernzone. Delen van de uitbreiding dienen opgegraven te worden indien er binnen een straal van 5m van de putwanden één of meerdere relevante archeologische sporen worden aangetroffen die gelinkt kunnen worden aan bewoning en/of begraving. De maximaal op te graven oppervlakte bedraagt dus 4700m² (zie ook het programma van maatregelen).

- o **Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht?**

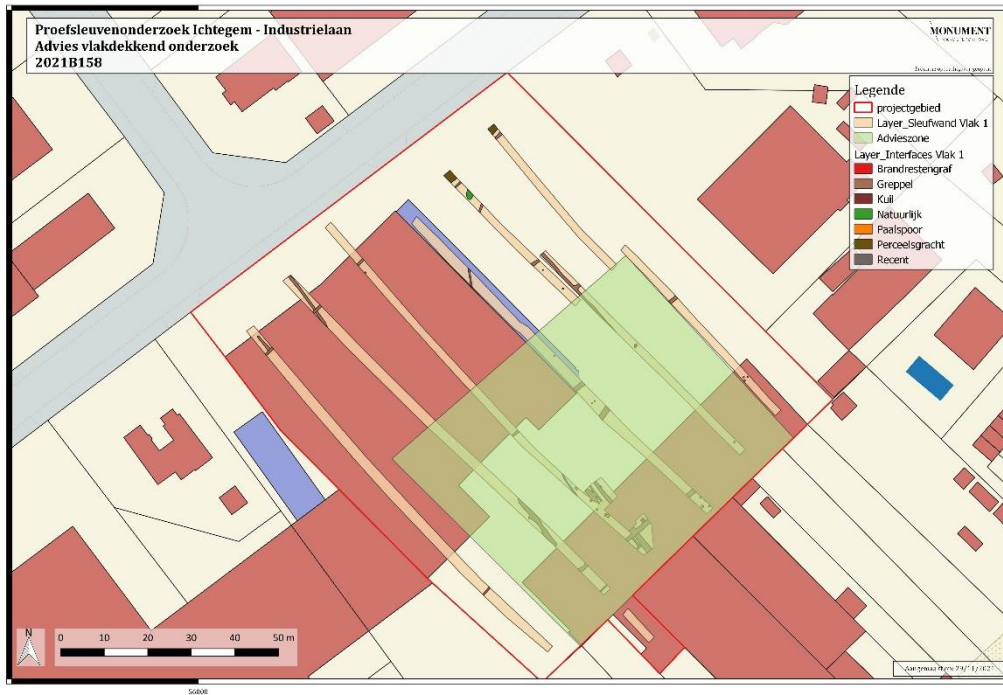
Het brandrestengraf dient onderzocht te worden volgens de kwadrantenmethode die toelaat een lengte- en breedteprofiel te registreren. Ook dient de integrale inhoud per kwadrant laagsgewijs ingezameld te worden om verder te onderzoeken.

○ **Welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?**

- Hoe is de bodemopbouw en heeft dit invloed op de bewaring van de sporen?
- Wat is de aard, omvang, datering en ruimtelijke samenhang van de aangetroffen sporen?
- Wat zijn de structuren die werden aangetroffen?
- Kan er een relatie worden vastgesteld tussen de verschillende grondsporen?
- Stammen de archeologische sporen en artefacten uit meerdere periodes? Is er een chronologie op te stellen?
- Werd er informatie verkregen over de omvang van de archeologische site en zijn er sporen van een afbakening van de site gevonden?
- In hoeverre kunnen er uitspraken gedaan worden met betrekking tot de typen plattegronden, de functionele en constructieve aspecten van de gebouwen? Is er sprake van herstelfasen? Zijn er aanwijzingen voor interne organisatie binnen de gebouwen?
- Is er sprake van één of meerdere erven? Of is er een nederzetting te herkennen? Hoe zijn de erven gestructureerd?
- Zijn er verschillende bewoningsfasen vast te stellen? Evolueerde de inrichting van de nederzetting, erf of erven doorheen de tijd?
- Wat is de datering van de verschillende fasen?
- Zijn er aanwijzingen voor artisanale activiteiten?
- Zijn er typologische verschillen merkbaar in de greppels? Zo ja, waaraan zijn deze verschillen gerelateerd (afbakening, afwatering...)?
- Wat is de aard van de aangetroffen funeraire sporen?
- Wat is de datering van de aangetroffen funeraire sporen?
- Is er sprake van een grafveld?
- Kunnen er andere sporen gekoppeld worden aan de funeraire sporen?
- Is er sprake van sociale differentiatie?
- Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten, wat is de vondstdichtheid en de conserveringsgraad?
- Werd het nodig geacht om een zone (van maximaal 500 m²) extra mee te onderzoeken door middel van een vlakdekkende opgraving? Waarom wel/niet?
- Zijn er indicaties voor handelscontacten met andere regio's?
- Zijn er aanwijzingen voor de sociale status van de bewoners van de nederzetting?
- Hoe past de vindplaats binnen het regionale landschap uit de specifieke periodes? Zijn deze vergelijkbaar met andere soortgelijke vindplaatsen uit eenzelfde periode?
- Vormen deze gegevens een kenniswinst voor de lokale en regionale geschiedenis?

- Zijn er voor beantwoording van de vraagstelling(en) natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Van relevante sporen dient een monster genomen te worden met het oog op natuurwetenschappelijk onderzoek.

Figuur 35: Aanduiding van de advieszone voor het geadviseerde vervolgonderzoek.

4. Potentieel op kennisvermeerdering

4.1. Aard van de potentiële kennis

De aanwezigheid van bewoningssporen en het brandrestengraf duiden op de aanwezigheid van een archeologische site binnen de contouren van het projectgebied. Hierdoor wordt het potentieel op kenniswinst als aanzienlijk beschouwd, voornamelijk voor de zuidelijke zone (zie programma van maatregelen).

4.2. Kader voor exploitatie voor potentieel op kennisvermeerdering

Verder onderzoek binnen het projectgebied in de vorm van een vlakdekkende opgraving is noodzakelijk teneinde de aanwezige archeologische sporen te registreren en op die manier kennisverlies te vermijden.

5. Samenvatting

In het kader van de geplande ontwikkeling voor de percelen aan de Industriestraat in Ichtegem, werd na een uitgebreide bureau studie (ID 15315, 2020E32)²⁵ een archeologisch traject uitgeschreven. Dit ging van start met de eerder uitgevoerde landschappelijke boringen (2020E130)²⁶ en mondde uit in deze prospectie door middel van proefsleuven (2021B158).

De totale oppervlakte van het onderzochte terrein bedraagt 1,07ha. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 6 parallelle sleuven en twee kijkvensters uitgegraven. In totaal werd zo 1341,75m² verdiept tot op het archeologisch relevante niveau. Er werden 7 bodemprofielen geregistreerd om de bodemopbouw te begrijpen. Dit toonde een intacte, homogene bodemopbouw aan met een opeenvolging van een A-, B- en C-horizont. De moederbodem bevond zich op gemiddeld 30 tot 60cm onder het maaiveld.

Verspreid over het onderzochte terrein werden een aantal archeologische sporen aangetroffen. Het gaat om grachten en greppels, paalsporen en een brandrestengraf. De aanwezigheid van onder meer bewoningssporen duiden alvast op de aanwezigheid van een archeologische site, vermoedelijk te situeren in de metaaltijden – Romeinse periode, op basis van het aangetroffen vondstenmateriaal. Bijgevolg wordt het potentieel op kennisvermeerdering als aanzienlijk beschouwd en wordt er verder archeologisch onderzoek geadviseerd binnen een deel van het plangebied (zie ook het programma van maatregelen).

²⁵ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/15315>

²⁶ LEGRAND P., LEEMANS S. 2021.

6. BIBLIOGRAFIE

6.1. Uitgegeven bronnen

- DE BRANDT R. 2020, Nota – verslag van resultaten – Ichtegem Oude Heirweg. Ruben Willaert bvba.
- DECONYNCK J., VERGAUWE R., DEBRABANDERE S., SERGANT J., Nota verslag van resultaten Ichtegem Molenweg, Gent Archaeological Team bvba.
- DEWILDE M., WYFFELS F. 2004. Romeins in Ichtegem, in Jaarboek 2003, Spaenhiers, p79-82.
- HOLLEVOET Y. 1998. Archief dossiers.
- LEEMANS S. 2020, Archeologienota – Verslag van resultaten – Bureauonderzoek: Ichtegem-Eernegem Fabrieksweg Fase 3 (prov. West-Vlaanderen), p. 22.
- VAN GOIDSENHOVEN W. 2020, Industriestraat 38 (Ichtegem, West-Vlaanderen), Archeologienota Bureauonderzoek (Fase 0) Deel 2: Programma van maatregelen.
- WILLAERT A. 2020, Industriestraat 38 (Ichtegem, West-Vlaanderen), Archeologienota Bureauonderzoek (Fase 0) Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek.

6.2. Digitale bronnen

- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>
- <http://www.geopunt.be/>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>

7. BIJLAGEN

Bijlage 1:	Projectgebied op luchtfoto
Bijlage 2:	Fasering proefsleuvenonderzoek
Bijlage 3:	Topografische kaart
Bijlage 4:	Tertiair geologische kaart
Bijlage 5:	Quartair geologische kaart
Bijlage 6:	Bodemkaart
Bijlage 7:	Ferrariskaart
Bijlage 8:	Luchtfoto 1971
Bijlage 9:	Luchtfoto 2013
Bijlage 10:	CAI
Bijlage 11:	S40 op Atlas der Buurtwegen
Bijlage 12:	Allesporenplan
Bijlage 13:	Allesporenplan detail noord
Bijlage 14:	Allesporenplan detail zuid
Bijlage 15:	Sporencluster
Bijlage 16:	Situering S49
Bijlage 17:	Werkputtenplan
Bijlage 18:	TAW-waarden
Bijlage 19:	Bodemprofielen
Bijlage 20:	Advieszone
Bijlage 21:	Sporenlijst
Bijlage 22:	Fotolijst
Bijlage 23:	Inventarislijst

Meer informatie is tevens beschikbaar via het digitale registratiesysteem:

<http://www.monarcheo.be/web/monument/archeologie/home/home?globals=%7B%22ProjectId%22%3A%22b4304f6c-8080-4a13-96d7-ad0f00f7d3c0%22%7D>